

"Evet, hastalıkların bir kısmı var ki, eğer ölümler neticelense, mânevî şehid hükmünde, şehadet gibi bir velâyet derecesine sebebiyet verir." Hastalıktan ölmeyip de o hastalığın sıkıntısını çekenler şehit sayılmaz mı?

Bir Müslümanın "şehîd-i kâmil" sayılabilmesi için altı şart lâzımdır:

1. Müslüman olmak.
2. Akıllı olmak.
3. Bâliğ olmak.
4. Cünüp olmamak, hayız ve nifas hâlinde bulunmamak.
5. Vurulmanın akabinde hemen ölmüş olmak. Vurulduktan sonra, ölmeden önce, yeyip içer, tedavi görürse, vurulduğu yerden başka tarafa taşınırsa veya üzerinden bir namaz vakti geçecek kadar yaşarsa, kâmil şehitlik kısmından çıkar. **Uhrevî şehit** olur.
6. Öldürülmüş olmasından dolayı, öldüren kimseye kisas icab etmek. Yani, kasden öldürülmüş olmak. Hatâen öldürülme durumlarında, katile kisas vâcib olmadığı için, maktûl şehîd-i kâmil kısmına girmez.

Şehîd-i kâmiller, yıkanmadan kanlı elbiseleri ile gömülürler. Hz. Ömer (ra) ile Hz. Ali (ra) de bu şartlardan biri bulunmadığı için yıkandılar; Hz. Osman (ra) ise, yıkanmadan gömüldü.

Şehîd-i Uhrevî Kime Denir?

Dünya itibariyle şehid sayılmayan, yani, yıkanıp kefenlenmiş olarak gömülen, fakat ahirette şehit muamelesi gören kimselere **şehîd-i uhrevî** denir. Şehîd-i kâmil olmanın şartlarından birini kaybeden kimseler, bu kısma girerler.

Bundan başka şu kimseler de âhîret şehîdi sayılır:

- * Suda boğulanlar.
- * Ateşte yananlar. (*İbnu Mace, Cihad, 17*)
- * Enkaz altında kalanlar.
- * Veba gibi bulaşıcı bir hastalıktan ölenler.
- * Sıtma gibi ateşli hastalıktan ölenler.
- * İlim yolunda ölenler.
- * Ciğer hastalıklarından ölenler.

-
- * Doğum sırasında veya lohusa iken ölen kadınlar.
  - * Baş ağrısından ölenler.
  - * Karın ağrısından ölenler.
  - * Ailesinin nafakasını helâlinden kazanmak için çalışırken iş kazasından ölenler.
  - * Cuma gecesi ölenler.
  - * Gurbet ilde vefat edenler.
  - * Akrep, yılan sokması gibi sebeplerle vefat edenler...(1)

(Savaş dışındaki şehîdler hakkında hadisler için bakınız: Buhârî, Ezan, 32, Cihâd, 30; Müslim, İmâre, 164; Tirmizî, Cenâiz, 65, Fedâilu'l-Cihâd, 14; Ahmed b. Hanbel, I/22, 23, II/323, 325).

Çok sıkıntı çeken birisi öleme maruz kalmadığı müddetçe ne kamil şehit olur ne de uhrevi şehit olur. Lakin çektiği sıkıntılara sabretmiş ise büyük sevap kazanır ve günahlarına keffaret olur. Yani her iki şehitliğin de şartı ölümdür. Ölmeyen birisine şehit denilmez.

Şehit sevabı konusuna gelince bir takım ameller vardır ki şehit sevabı kazanabilir. Mesela bu hadis bu manaya işaret etmektedir:

“Fesâd-ı ümmetim zamanında kim benim sünnetime temessük etse, yüz şehidin ecrini, sevabını kazanabilir.”(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Şehitlik nedir, mertebeleri hakkında bilgi verir misiniz? Kimler şehittir; yanan ve boğulan şehit midir?](#)

(2) bk. İbni Adiy, el-Kâmil fi'd-Duafâ, 2:739; el-Münzirî, et-Terğîb ve't-Terhîb, 1:41; Taberânî, el-Mecmeu'l-Kebîr, 1394; Ali bin Hüsâmüddin, Müntehebâtü Kenzi'l-Ummâl, 1:100; el-Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 7:282.(Lem'alar, On Birinci Lem'adan iktibas)